

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ЗАПОРІЗЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ФАКУЛЬТЕТ ЖУРНАЛІСТИКИ
КАФЕДРА ЖУРНАЛІСТИКИ**

Кваліфікаційна робота бакалавра

на тему «Актуальне інформування шляхом моніторингової журналістики
в Telegram»

Виконала: студентка 5 курсу, групи 6.0619-ж-з
спеціальності 061 Журналістика
освітньої програми «Журналістика»

Козик К. О.

Керівник: к. соц. ком., доц., *Чабаненко М. В.*

Рецензент: к. філол. н., доц. *Горбенко І. Ф.*

Запоріжжя 2024

ЗМІСТ

Реферат.....	3
Завдання.....	4
Вступ.....	6
Розділ 1. Теоретичні засади дослідження тему «актуальне інформування шляхом моніторингової журналістики в Telegram».....	8
1.1. Трансформація месенджера Telegram а інструмент суспільної комунікації та причини його популярності.....	8
1.2. Жанри журналістики, які підходять під формат Telegram.....	12
Розділ 2. Супровідна записка до творчого проєкту.....	
2.1. Опис та обґрунтування творчого проєкту.....	18
2.2. Опис цільової аудиторії та особливостей просування продукту.....	19
2.3. Формально-змістові характеристики проєкту.....	20
2.4. Особливості оформлення проєкту.....	22
2.5. Технічні і програмні засоби.....	23
2.6. Зв'язок із творчим доробком (портфоліо).....	23
Висновки.....	24
Список використаної літератури.....	26
Додаток А. Ілюстрація до творчого проєкту.....	29
Додаток Б. Список матеріалів портфоліо.....	30
Декларація академічної доброчесності.....	31
Abstract.....	32

РЕФЕРАТ

Назва теми: «Актуальне інформування шляхом моніторингової журналістики в Telegram» («Current information through monitoring journalism in Telegram»).

Обсяг основної частини роботи: 20 сторінок.

Кількість використаних джерел – 20.

Мета роботи – створити низку інтернет-публікацій для онлайн-медіа медіакритичного спрямування.

Для досягнення мети дослідження ми виконали такі **завдання:**

1) розглянути й узагальнити наукові думки щодо ролі месенджера Telegram в сучасному інформаційному просторі;

2) вивчити типові прийоми використання Telegram-каналів у моніторинговій журналістиці;

3) створити комплекс інтернет-публікацій науково-популярного характеру, присвячених аналізу особливостей масового інформування з допомогою месенджера Telegram.

Об'єкт дослідження – моніторингова журналістика в Telegram.

Предмет дослідження – особливості інформування шляхом моніторингової журналістики в Telegram.

Формально-змістові характеристики проекту. Творчим проектом до нашої кваліфікаційної роботи слугує добірка публікацій на сайті онлайн-медіа «Курсом медіаграмотності» про критику інформування каналами Telegram, зокрема про поширення ними ворожої пропаганди.

Ключові слова: моніторингова журналістика, соціальні мережі, Telegram.

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ЗАПОРІЗЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ**

Факультет журналістики
Кафедра журналістики
Рівень вищої освіти – бакалавр
Спеціальність 061 журналістика
Освітня програма «Журналістика»

ЗАТВЕРДЖУЮ
Завідувач кафедри
Чернявська Ю. В.

«17» травня 2024 року

**ЗАВДАННЯ
НА КВАЛІФІКАЦІЙНУ РОБОТУ БАКАЛАВРА СТУДЕНТЦІ
КОЗИК КАТЕРИНИ ОЛЕКСАНДРІВНИ**

1. Тема роботи – «Актуальне інформування шляхом моніторингової журналістики в Telegram» («Current information through monitoring journalism in Telegram»),

керівник роботи – к. соц. ком., доц., Чабаненко М. В.,

Затверджені наказом ЗНУ від «08» грудня 2023 року № 2087-с.

2. Строк подання студентом роботи – 31 травня 2024 року.

3. Вихідні дані до роботи – праці дослідників: Ю. Бідзіля, О. Гарматій, М. Года, В. Жугай, В. Мальченко, І. Семенова, І. Тонкіх та ін.

Зміст розрахунково-пояснювальної записки (перелік питань, які потрібно розробити): 1) розглянути й узагальнити наукові думки щодо ролі месенджера Telegram в сучасному інформаційному просторі; 2) вивчити типові прийоми використання Telegram-каналів у моніторинговій журналістиці; 3) створити комплекс інтернет-публікацій науково-популярного характеру, присвячених аналізу особливостей масового інформування з допомогою месенджера Telegram.

5. Консультанти розділів роботи

Розділ	Прізвище, ініціали та посада консультанта	Завдання видав (дата і підпис)	Завдання прийняв (підпис)
Вступ	доц., Чабаненко М.В.	11.12.2023	
1 розділ	доц., Чабаненко М.В.	15.01.2024	
2 розділ	доц., Чабаненко М.В.	20.03.2024	

Висновки і додатки	доц., Чабаненко М.В.	20.04.2024	
--------------------	----------------------	------------	---

6. Дата видачі завдання – 11 грудня 2023 р.

КАЛЕНДАРНИЙ ПЛАН

№	Назва етапів кваліфікаційної роботи	Строк виконання етапів роботи	Примітка
1	Скласти графік виконання роботи, визначити мету, завдання, об'єкт, предмет дослідження.	23.12.2023	Виконано
2	Написати попередній варіант вступу і змісту. Дібрати наукову літературу, визначити емпіричні джерела.	15.01.2024	Виконано
3	Опрацювати літературу, написати теоретичну частину, оформити список літератури	18.03.2024	Виконано
4	Доробити творчий проєкт, скласти його опис та обґрунтування.	05.04.2024	Виконано
5	Сформулювати список творчого доробку, написати всі інші підрозділи практичної частини.	05.04.2024	Виконано
6	Написати висновки і остаточний варіант вступу.	25.04.2024	Виконано
7	Оформити всі додатки.	15.05.2024	Виконано невчасно
8	Пройти рецензування. Здати роботу на нормоконтроль.	27.05.2024	Виконано невчасно
9	Виправити недоліки оформлення і здати роботу на кафедру.	31.05.2024	Виконано невчасно

Студент Козик К. О.

Керівник роботи _____ Чабаненко М. В.

Нормоконтроль пройдено

Нормоконтролер _____ М. В. Чабаненко

ВСТУП

Актуальність. Насамперед, тема особливостей інформування через журналістику в Telegram надзвичайно актуальна в сучасному медійному просторі. Враховуючи такі фактори як стрімкий розвиток цифрових технологій, зміни споживацьких звичок, вплив соціальних мереж та інформаційних платформ на формування громадської думки, стає очевидним, що Telegram відіграє значну роль у цьому процесі.

Особливості інформування через додаток Telegram полягають у швидкому розповсюдженні новин, доступності для широкої аудиторії та можливості взаємодії з читачами у реальному часі. Водночас, існує ризик поширення фейкової та неперевіреної інформації, що підкреслює важливість професійної етики та відповідального підходу журналістів до своєї роботи.

Дослідження цієї теми сприяє кращому зрозумінню впливу месенджера Telegram на формування громадської думки, динаміку поширення інформації та роль журналістики в цьому процесі. Такий аналіз може виявитися корисним як для самого журналістського середовища, так і для споживачів медіа, які стикаються з великим потоком інформації в мережі.

Мета роботи – створити низку інтернет-публікацій для онлайн-медіа медіакритичного спрямування.

Для досягнення мети дослідження передбачається виконати такі *завдання*:

- 1) розглянути й узагальнити наукові думки щодо ролі месенджера Telegram в сучасному інформаційному просторі;
- 2) вивчити типові прийоми використання Telegram-каналів у моніторинговій журналістиці;
- 3) створити комплекс інтернет-публікацій науково-популярного характеру, присвячених аналізу особливостей масового інформування з допомогою месенджера Telegram.

Об'єкт дослідження – моніторингова журналістика в Telegram.

Предмет дослідження – особливості інформування шляхом моніторингової журналістики в Telegram.

Структура роботи. Кваліфікаційна робота бакалавра складається з реферату, вступу, двох розділів, висновків, списку використаної літератури та двох додатків. Обсяг основної частини роботи 20 сторінок. Список використаної літератури включає 20 найменувань (викладених на 2 сторінках).

РОЗДІЛ 1

ТЕОРЕТИЧНІ ЗАСАДИ ДОСЛІДЖЕННЯ ТЕМУ «АКТУАЛЬНЕ ІНФОРМУВАННЯ ШЛЯХОМ МОНІТОРИНГОВОЇ ЖУРНАЛІСТИКИ В TELEGRAM»

1.1. Трансформація месенджера Telegram в інструмент суспільної комунікації та причини його популярності

Появою месенджера Telegram у 2013 році та його розвитком протягом останніх одинадцяти років зумовлене його перетворення з інструменту приватного спілкування у інструмент поширення інформації та формування суспільної думки. Відтак, як інструмент вже суспільної комунікації, месенджер потрапив у коло уваги науковців порівняно недавно.

Трансформація українського сегменту Telegram в основне джерело отримання українцями інформації відбувалася протягом 2021-2023 років, адже ще на 2019 рік Telegram за своєю популярністю серед соціальних мереж займав 7 місце (2%) [14]. Зокрема, як свідчать дані соціологічних опитувань, якщо соціальні мережі займали третє місце серед основних джерел інформації у кінці 2021 року із показником 39,8% [12], то вже у травні 2022 року соціальні мережі виходять на перше місце із показником 76,6% [10]. При цьому, перше місце соціальних мереж характерне для усіх регіонів України, гендерних та вікових груп. Разом із цим, довіра до соціальних мереж як до джерела інформації перебувала на другому місці (53,9%), поступившись телебаченню (60,5%) [10].

У 2023 році соціальні мережі продовжують утримувати першість серед основних джерел інформації (77,9%), проте довіра до цього джерела зменшується до 52,8%. Втім, соціальні мережі і надалі посідають друге місце за рівнем довіри українців [11]. І вже у березні 2024 року 53% опитаних українців вказали саме Telegram-канали як основне джерело інформації про війну [19].

Звичайно, із початком повномасштабного вторгнення росії в Україну використання додатку Telegram зросло у вісім разів. Якщо раніше середньостатистичний користувач проводив у додатку близько 5 хвилин на день,

то з лютого ця цифра збільшилася до 40 хвилин. За даними з квітневого рейтингу мобільних додатків, аудиторія Telegram зросла на 5% і значно розширила своє присутність серед користувачів смартфонів в Україні.

Таке збільшення популярності можна пояснити потребою українців отримувати швидку інформацію про військові події, а також зберігати зв'язок з родиною, друзями та колегами. Слід особливо відзначити, що популярність Telegram-каналів зростала у 2020-2021 роках у тому числі внаслідок пандемії COVID-19, коли переважна більшість українців певний час вимушена була обмежувати безпосередні соціальні контакти. Розширення аудиторії Telegram свідчить про його значення як ключової медіа-платформи та каналу для обміну думками в сучасному інформаційному просторі.

За словами А. Пігіди, головного методолога маркетингової компанії Kantar Україна, що аналізувала зростання популярності Telegram, перша з трьох ключових причин збільшення використання додатку – це ініціатива українського уряду. З початком вторгнення уряд вирішив використовувати Telegram для інформування громадськості та збору свідчень про воєнні злочини Росії, створивши ряд каналів та ботів. Серед них – канал WarCrime, що фіксує злочини проти людяності, та канал STOP Russian War, який допомагає слідкувати за діями ворога. Дві інші причини збільшення популярності Telegram, які виокремив А. Пігіда, – це використання додатку для зв'язку з близькими на ранніх етапах вторгнення та його роль як основного засобу підтримки зв'язку з українцями, які були вимушені виїхати за кордон [8].

Відтак, можемо зробити висновок, що українці масово користуються Telegram з кількох причин:

- 1) Хоч безпека і конфіденційність Telegram під сумнівом, для багатьох людей це не має особливого значення.

- 2) Відсутність цензури. У порівнянні з іншими популярними месенджерами, Telegram має менш суворі політики щодо цензури та обмежень, що робить його привабливим для тих, хто цінує свободу вираження.

3) Широкі можливості. Telegram пропонує багато функцій, таких як створення каналів та груп, редагування повідомлень, відправка файлів будь-якого розміру тощо, що робить його зручним для різних потреб користувачів.

4) Інноваційні функції. Платформа постійно оновлюється та вдосконалюється, вводячи нові функції, такі як розумні чати, боти, стікери тощо, що приваблює користувачів.

5) Популярність серед молоді. Telegram зазвичай є популярним серед молоді, яка активно використовує цю платформу для спілкування, обміну контентом та отримання новин.

6) Низькі витрати на передачу даних. У порівнянні з іншими месенджерами, Telegram відомий своєю ефективністю в передачі даних, що особливо важливо в умовах обмеженого доступу до Інтернету або при високих вартостях мобільного зв'язку.

Таким чином, завдяки цим факторам, Telegram став популярним серед українських користувачів, які шукають безпечну, зручну та інноваційну платформу для спілкування та обміну інформацією.

З моменту свого заснування у 2013 році Telegram швидко набув популярності, і до 2023 року на платформі зареєструвалося понад 700 мільйонів активних користувачів щомісяця. В Україні Telegram став одним з основних джерел новин, особливо під час кризових ситуацій, таких як пандемія COVID-19 та війна на сході країни.

Перехід органів публічної влади у Telegram зумовив і перехід у цей інструмент традиційних засобів масової інформації: спочатку як джерело інформації для журналістів, а далі і як спосіб поширення інформації [3]. Зокрема, Telegram-канали дозволяють журналістам та медіаорганізаціям використовувати різноманітні формати контенту, включаючи текстові повідомлення, фото, відео та аудіо. Це забезпечує багатогранний підхід до подання інформації та дозволяє адаптувати контент до потреб аудиторії.

Проте, у рейтингу перших 50 Telegram-каналів за версією TGStat наявний тільки 1 Telegram-канал традиційних українських ЗМІ – ТСН (23 позиція) [15], а

у ТОП-10 Telegram-каналів за версією Telegator – 2 Telegram-канали традиційних українських ЗМІ: ТСН (7 позиція) та УНІАН (9 позиція) [16]. За цих умов, можемо підсумувати: Telegram дає можливість розвитку нових засобів масової інформації, які ніколи не були у традиційному форматі, так званих анонімних Telegram-каналів.

Й. Жугай вважає, що прагнучи диверсифікувати шляхи комунікації з аудиторією, зокрема залучити молодих людей, журналісти, фахівці інформаційних технологій створюють паралельні майданчики, де поширюють контент основних медіа альтернативними методами. Наприклад, тижневик «Дзеркало тижня», який ще до кінця 2019 року виходив у паперовій версії, а з 2020 року тільки у електронному вигляді, має свої Facebook, Twitter, Instagram, Youtube та, звичайно ж, Telegram-сторінки. Так само діє і редакція журналу «Новое время». Telegram-сторінки мають чимало теле- та радіоканалів, інформаційно-аналітичних порталів тощо» [7].

Втім, анонімні Telegram-канали стали одним із інструментів політичної комунікації та маніпуляції громадською думкою в Україні. Багато політичних діячів використовують ці платформи для поширення інформації, часто спекулюючи на анонімності для поширення чуток, дезінформації або компромату на конкурентів. Під час виборчих кампаній такі канали стають осередками чорного піару, що може суттєво впливати на виборців та результати голосування. Відсутність відповідальності за розміщений контент дозволяє публікувати неправдиву або перекручену інформацію, що ускладнює виборцям можливість приймати обґрунтовані рішення.

Аналізуючи думки науковців [2; 7; 14], можемо прийти до висновку, що Telegram-канали дійсно відіграють важливу роль у цифровізації журналістики, сприяючи цьому процесу кількома способами:

– швидке поширення інформації. Telegram дозволяє журналістам оперативно поширювати новини та аналітичні матеріали серед своєї аудиторії, зменшуючи час між отриманням новин та їхньою публікацією.

– взаємодія з аудиторією. Журналісти можуть використовувати Telegram-канали для прямої взаємодії з аудиторією через коментарі, опитування та обговорення новин, що сприяє збільшенню залученості та взаємодії з читачами.

– персоналізація контенту. Користувачі можуть підписуватися тільки на ті Telegram-канали, які їх цікавлять, що дозволяє персоналізувати свій інформаційний потік і отримувати лише важливий для них контент.

– використання мультимедійних засобів. Журналісти можуть використовувати Telegram для публікації не лише текстового, а й мультимедійного контенту, такого як відео, фото та аудіозаписи, що дозволяє залучати аудиторію за допомогою різноманітних форматів.

– монетизація контенту. Telegram надає можливість журналістам монетизувати свій контент шляхом запуску платних підписок на ексклюзивний контент або розміщення реклами, що сприяє розвитку журналістської діяльності в цифровому середовищі.

Втім, такий підхід до цифровізації журналістики має як позитивні, так і негативні наслідки. Зокрема, неурегульованість сегменту Telegram-каналів як ЗМІ часто призводить до відвертого маніпулювання інформацією з боку анонімних Telegram-каналів та спотворення стандартів журналістики.

Загалом же, Telegram-канали допомагають журналістам зберігати актуальність та конкурентоспроможність у цифровому світі, а також сприяють розвитку нових форм інтерактивної журналістики.

1.2. Жанри журналістики, які підходять під формату Telegram

Формати подачі матеріалу відіграють важливу роль у донесенні інформації до аудиторії. З розвитком технологій і соціальних медіа журналісти отримують нові можливості для створення та поширення контенту, оперативно поширювати інформацію, залучати аудиторію та взаємодіяти з нею в режимі реального часу. Зокрема, про більшість головних новин оперативно повідомляють саме Telegram-канали [17].

Таким чином, розуміння та використання різних форматів комунікації є важливим елементом журналістської роботи в сучасному медіапросторі. Цифровий формат, який активно використовується в інтернеті, володіє унікальними характеристиками, такими як гіпертекст, мультимедійні можливості, варіативність редагування та здатність автоматично адаптуватися до нових платформ [8].

Telegram відкриває нові можливості для незалежних журналістів та блогерів, які можуть створювати власні канали та отримувати підтримку безпосередньо від аудиторії. Це сприяє розвитку різноманіття медіапростору та підтримці свободи слова.

Месенджер Telegram можна класифікувати як частину цифрових медіа, до яких відносяться всі дані, закодовані у формати, призначені для читання машинами. Це включає в себе цифрові зображення, відео, веб-сторінки, сайти та месенджери, які можна розповсюджувати, модифікувати та зберігати на цифрових електронних пристроях. Цифрові медіа яскраво контрастують з традиційними друкованими ЗМІ, такими як газети та журнали. Вплив цифрових медіа на суспільство та культуру є помітним і може розглядатися як ключова характеристика інформаційної епохи, нового відліку в історії індустрії.

Разом з цим, власне месенджери, зокрема і Telegram, починають контрастувати із традиційними соціальними мережами (наприклад, Facebook) внаслідок їх доступності та простоти у використанні: споживач інформації маж можливість отримати потрібну йому інформацію, відкривши свій телефон без потреби навіть доступу до будь-якого стороннього сайту.

Так, в Telegram журналістські жанри також зазнали трансформації, адаптуючись до особливостей цієї платформи. Оскільки Telegram дозволяє швидко поширювати інформацію та взаємодіяти з аудиторією в реальному часі, журналісти використовують його для різних жанрів, адаптуючи їх до специфіки месенджера.

Із новітнім підходом до поширення інформації, трансформуються і жанри журналістики. Як вказує І. Тонкіх, можна виокремити наступні жанри журналістики, які підходять під формат Telegram:

- Оперативно-новинні жанри, такі як замітки, надзвичайно популярні в Телеграмі. Журналісти швидко публікують короткі новини та оновлення на своїх каналах.

- Оперативно-дослідні жанри, такі як інтерв'ю та репортажі, також знайшли своє місце в Телеграмі. Журналісти можуть проводити інтерв'ю в реальному часі або публікувати звіти про події, використовуючи медіапростір месенджера.

- Новинно-дослідні жанри, такі як коментарі та рецензії, можуть бути опубліковані у форматі коротких аналітичних матеріалів, які швидко залучають увагу аудиторії.

- Дослідницькі жанри, такі як статті та листи, можуть бути опубліковані на спеціалізованих каналах у формі довших текстів, які глибоко аналізують певні теми або проблеми.

- Художньо-публіцистичні жанри, такі як нариси та есе, також можуть бути представлені в Телеграмі, проте вони частіше використовуються в особистих блогах або каналах, де автори діляться своїми особистими думками та роздумами [18].

Таким чином, журналістські жанри в Telegram адаптуються до особливостей цієї платформи, надаючи можливість швидко та ефективно взаємодіяти з аудиторією.

Telegram дійсно надає авторам велику свободу в обранні жанрового підходу до своїх матеріалів. Цей месенджер не накладає жорстких обмежень на вибір жанру, що дозволяє журналістам та іншим авторам вільно експериментувати з різними стилями та підходами до створення контенту.

Однією з ключових особливостей Telegram є його спроможність об'єднувати різні жанри в одному каналі чи публікації. Наприклад, автор може поєднувати документальний матеріал із публіцистичними коментарями,

художніми елементами та біографічними фактами, створюючи унікальні тексти, які привертають увагу аудиторії. При цьому, не зважаючи на велику свободу в обранні жанрових підходів, у Telegram залишаються стійкі риси жанрової моделі, такі як повідомлення, розуміння та методи емоційного впливу на аудиторію. Ці елементи допомагають структурувати та організовувати контент, роблячи його більш зрозумілим та цікавим для читачів.

Отже, Telegram дійсно стимулює творчий підхід до журналістської роботи, дозволяючи авторам експериментувати з різними жанрами та стилями, що сприяє розвитку різноманітності та якості контенту.

Звісно, соціальні платформи надають можливість для розгортання різноманітних жанрів журналістики та публіцистики, включаючи короткі та мультимедійні репортажі, бліц-опитування, інформаційні інтерв'ю та аналітичні матеріали. Ці формати дозволяють зберігати відверту суб'єктивність позицій, експресивність оціночних суджень та показувати індивідуальний стиль автора [18, с. 145].

Щодо аналітичних жанрів, таких як огляди та статті, вони дозволяють глибше проаналізувати події та явища, висловити різні точки зору та висновки. Редакторські групи часто залишають посилання на рецензії та кореспонденції для додаткового ознайомлення на інших платформах.

Щодо художньої публіцистики, вона в основному представлена на особистих каналах блогерів та інфлюенсерів у формі есе та замальовок [18, с. 126]. Ці жанри дозволяють авторам виразити свої думки, переживання та індивідуальний стиль, що стає ключовим для будь-якої особистості, яка веде власний медіа-канал.

Насправді, соцмережі дозволяють не лише розгортати традиційні жанри журналістики, а й створювати нові формати та жанри, такі як анекдоти, жарти, ігри та скандали, які відображають сучасні тенденції та вимоги аудиторії.

На численних каналах і сторінках соцмереж часто можна зустріти короткі мультимедійні репортажі, швидкі опитування та інформаційні інтерв'ю. Такі формати дозволяють зберегти суб'єктивність і емоційну насиченість

висловлювань у контенті. Аналітичні матеріали представлені переважно через огляди та статті. Редакційні команди новинних каналів активно використовують посилання на додаткові рецензії та репортажі, доступні на інших медіа-платформах. Літературна публіцистика, особливо у формі есе та мініатюр, поширена серед особистих каналів блогерів та інфлюенсерів, що дозволяє авторам передавати свій унікальний стиль і ідентичність. Журналістські теоретики констатують зникнення класичних жанрів памфлету та фейлетону, але в інтернеті вони трансформувалися у нові форми, такі як анекдоти, гумористичні замітки, інтерактивні ігри та обговорення скандальних тем [18].

Важливо зазначити, що третина аудиторії месенджера складається з молоді, яка має підвищене емоційне сприйняття. Для оживлення творчої думки та надання матеріалу яскравості й переконливості, автори та редактори каналів і сторінок у соцмережах часто використовують сленг та лексику, характерну для молодіжних субкультур [18]. Водночас важливо правильно й обережно застосовувати ці лексичні особливості. Неправильне вживання сленгу може призвести до протилежного результату: публікації можуть здаватися вигадливими та незрозумілими для читачів або надто фамільярними, без дотримання необхідної дистанції.

Відтак, можемо дійти висновку, що інформаційна платформа Telegram дійсно трансформує жанри журналістики. Це особливо помітно в зміні формату матеріалів та підвищенні важливості візуального контенту. Багато жанрів нині мають цифровий формат або супроводжуються відео чи фотоматеріалами, щоб краще візуалізувати контент і зробити його більш привабливим для аудиторії. Зростання популярності візуального контенту може пояснюватися загальними тенденціями до візуального сприйняття та споживання інформації, а також потребою в розважальних форматах. Користувачі зазвичай віддають перевагу лаконічним і візуально привабливим матеріалам, а не перевантаженим текстом, цифрами та аналітикою.

Особливо важливо акцентувати увагу на активній аудиторії Telegram, яка зазвичай представлена сучасними людьми, які приймають рішення швидко та

шукають доступ до інформації у швидкому темпі. Таким чином, журналісти повинні адаптувати свій контент до потреб цієї аудиторії, забезпечуючи його візуальною привабливістю та доступністю.

Інформування через Telegram-канали стало важливим елементом журналістики в Україні, оскільки цей месенджер надає можливість швидко та ефективно поширювати новини та аналітичні матеріали.

Однак варто зауважити, що Telegram також має свої обмеження і ризики, зокрема, пов'язані з поширенням дезінформації, цензурою та безпекою даних. Тому важливо, щоб журналісти використовували його з усвідомленням цих аспектів та дотримувалися професійних стандартів у своїй роботі.

Таким чином, Telegram-канали стали важливим джерелом інформації для багатьох людей, і їхня роль у медійному просторі України вже очевидна. Однак, разом з тим, вони вносять нові виклики і питання, зокрема щодо регулювання їхньої діяльності. Повна свобода може бути складно здійснима з точки зору демократії, але регламентування не повинно перетворитися на цензуру. Важливо, щоб журналістська спільнота реагувала на ці виклики відповідально, перевіряла інформацію і була медіаграмотною. З часом можна очікувати еволюції соцмереж у напрямі прийняття етичних норм і стандартів роботи.

РОЗДІЛ 2

СУПРОВІДНА ЗАПИСКА ДО ТВОРЧОГО ПРОЄКТУ «АКТУАЛЬНЕ ІНФОРМУВАННЯ ШЛЯХОМ МОНІТОРИНГОВОЇ ЖУРНАЛІСТИКИ В TELEGRAM»

2.1. Опис та обґрунтування творчого проєкту

Творчим проєктом до нашої кваліфікаційної роботи слугує добірка публікацій на сайті «Курсом медіаграмотності» («Онлайн-медіа про сучасний інформаційний простір»), а також в соціальних мережах (Додаток А). Це 3 журналістські матеріали, а саме: «Як моніторингова журналістика в Telegram забезпечує актуальне інформування?», «Telegram: основний канал поширення пропаганди в Україні», «Моніторингова журналістика та соціальні мережі: актуальні аспекти сьогодення».

Проєкт спрямований на дослідження ролі та ефективності моніторингової журналістики у сучасних умовах інформаційного простору. У рамках цього проєкту здійснено аналіз трьох основних аспектів використання платформи Telegram для журналістських цілей: забезпечення актуального інформування, розповсюдження пропаганди та інтеграція моніторингової журналістики в соціальні мережі.

Обрана тема є надзвичайно актуальною в контексті сучасних інформаційних викликів. У час цифрової трансформації та стрімкого розвитку соціальних мереж, зокрема Telegram, з'являється потреба у нових підходах до збору, аналізу та розповсюдження інформації.

Моніторингова журналістика забезпечує можливість оперативного реагування на події та зміни в інформаційному просторі. Вона сприяє підвищенню якості інформаційного контенту, запобігає поширенню фейків та пропаганди, а також забезпечує інформування громадян про найактуальніші події та тенденції.

Використання Telegram для моніторингової журналістики відкриває нові можливості для журналістів та медіа-організацій. Ця платформа дозволяє

швидко збирати та поширювати інформацію, підтримувати зворотній зв'язок з аудиторією та реагувати на інформаційні запити в реальному часі. Тому дослідження ролі та можливостей моніторингової журналістики у Telegram є важливим внеском у розвиток сучасної журналістики та медіаграмотності, що сприяє формуванню більш інформованого та свідомого суспільства.

2.2. Опис цільової аудиторії та особливостей просування продукту

Цільова аудиторія для творчого проєкту обиралась відповідно до його концепції, з урахуванням даних соціологічних опитувань [10; 11] та тенденцій зміни суспільних настроїв протягом 2022-2023 років (рис. 2.2.1).

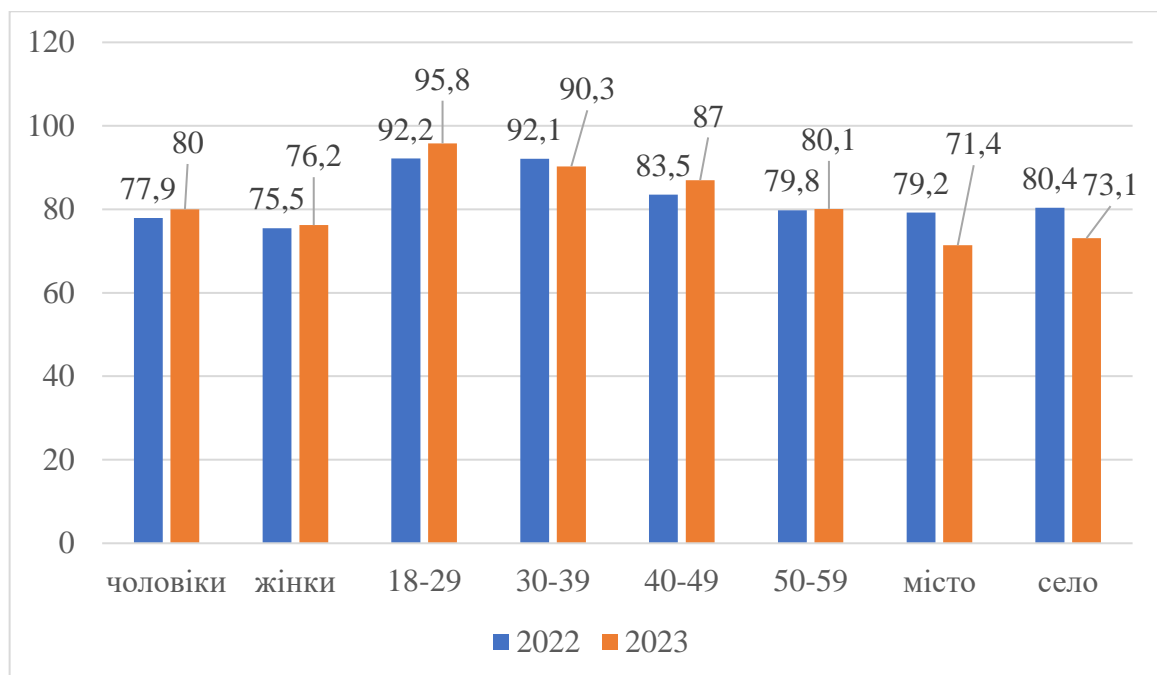

Рис. 2.2.1. – Розподіл соціальних мереж як основного джерела інформації за гендерними, віковими та територіальними групами [10]

Також, для визначення цільової аудиторії порівнюємо аналогічні групи за критерієм довіри до інформації, отриманої із соціальних мереж та її динаміки за 2022-2023 роки (рис. 2.2).

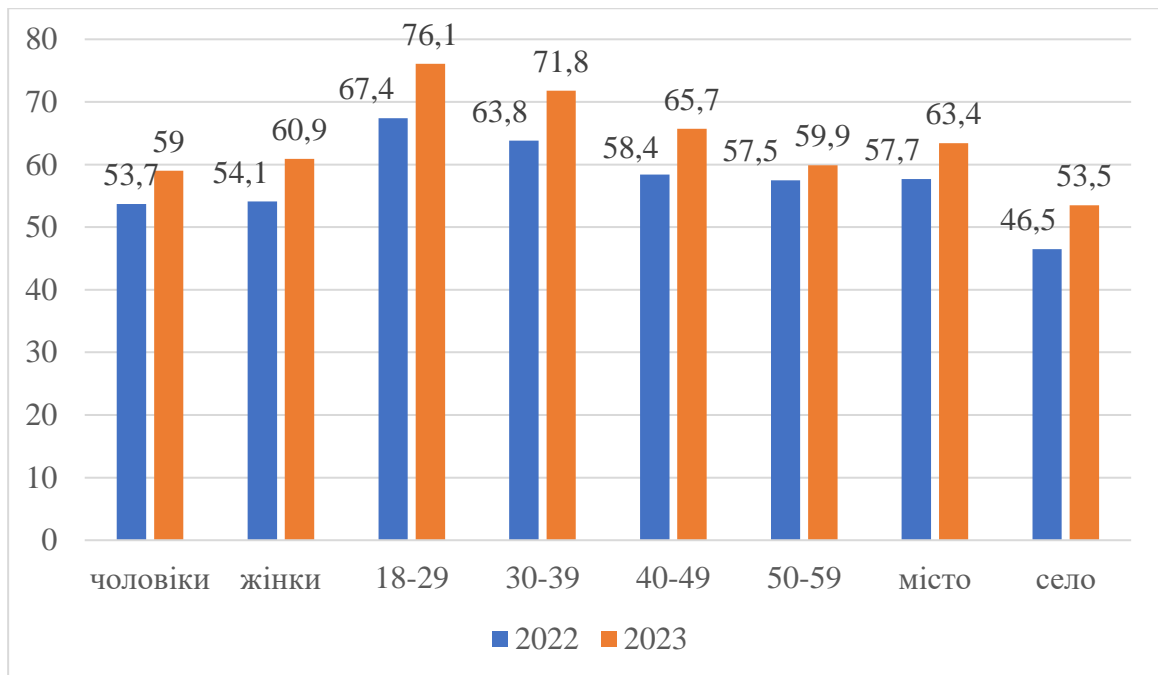

Рис. 2.2.2 – Розподіл соціальних мереж як основного джерела інформації за гендерними, віковими та територіальними групами [11]

Аналізуючи вказані дані, можемо зробити висновок, що за гендерним принципом цільова аудиторія може бути визначена як чоловіки та жінки, оскільки різниця показників як і по джерелу отримання інформації, так і по довірі до неї перебуває у межах статистичної похибки, а власне показники демонструють тенденцію до збільшення.

За віковою групою, на нашу думку, доцільно виокремити вікову групу від 18 до 49 років, оскільки вона є основною для показників як за джерелом отримання інформації, так і за рівнем довіри до неї.

Попри зростання рівня довіри до інформації із соціальних мереж у сільській місцевості, на нашу думку, враховуючи мету творчого проєкту, варто зосередитись на міському населенні.

Відтак, цільова група являтиме собою міське населення віком від 18 до 49 років без розподілу за статтю.

2.3. Формально-змістові характеристики проєкту

Для розміщення комплексу публікацій на тему «Актуальне інформування шляхом моніторингової журналістики в Telegram» ми створили разом із

керівницею творчого проєкту М. Чабаненко сайт «Курсом медіаграмотності» («Онлайн-медіа про сучасний інформаційний простір»).

Комплекс публікацій складається з 3 матеріалів за темами: «Як моніторингова журналістика в Telegram забезпечує актуальне інформування?», «Telegram: основний канал поширення пропаганди в Україні», «Моніторингова журналістика та соціальні мережі: актуальні аспекти сьогодення» та створений за допомогою CMS WordPress.

1) Як моніторингова журналістика в Telegram забезпечує актуальне інформування?

У цій публікації досліджується, як моніторингові методи журналістики використовуються для збору та аналізу інформації у Telegram-каналах. Розглянуто приклади успішних кейсів, де оперативне інформування допомогло суспільству отримати важливу та актуальну інформацію.

2) Telegram: основний канал поширення пропаганди в Україні.

У цій статті проаналізовано, як Telegram використовується для розповсюдження пропагандистських матеріалів в Україні. Зроблено акцент на методах боротьби з дезінформацією та пропагандою, а також на важливості медіаграмотності серед населення.

3) Моніторингова журналістика та соціальні мережі: актуальні аспекти сьогодення.

Ця публікація присвячена інтеграції моніторингової журналістики в соціальні мережі, зокрема Telegram. Розглянуто, як соціальні платформи змінюють підхід до журналістики, підвищують оперативність та доступність інформації для широкої аудиторії.

Джерелами отримання інформації для публікацій:

– «Як моніторингова журналістика в Telegram забезпечує актуальне інформування?»: проаналізовані та адаптовані автором матеріали щодо можливостей розвитку журналістики в українському сегменті Telegram.

– «Telegram: основний канал поширення пропаганди в Україні»: проаналізовані та адаптовані автором матеріали фактчекінгу щодо виявлення

пропаганди у Telegram-канал, матеріал Д. Дуцик стосовно особливостей розвитку українського сегменту Telegram-каналів, які мають понад мільйон підписників.

– «Моніторингова журналістика та соціальні мережі: актуальні аспекти сьогодення»: проаналізовані та адаптовані автором матеріали соціологічних досліджень та опитувань, які демонструють зацікавленість українців у користуванні Telegram-каналами для отримання новин, матеріал О. Шалайського стосовно якості контенту у Telegram-каналах.

2.4. Особливості оформлення проєкту

Оформлення проєкту здійснено на платформі CMS WordPress у вигляді статей (Додаток А, Додаток Б) із дотриманням наступних принципів.

Візуальна привабливість. Кожна стаття має головне зображення, яке чітко відображає тему матеріалу. Зображення якісне, яскраве та привертає увагу. Використовуйте релевантні фото або інфографіку, яка підкреслює зміст статті.

Виділення важливої інформації. Для реалізації цього принципу використані заголовки та підзаголовки для структурування контенту. Це допоможе читачам швидко зорієнтуватися у статті та знайти потрібну інформацію.

Шрифти та форматування: Виділені ключові моменти жирним шрифтом або курсивом. Використані марковані та нумеровані списки для покращення читабельності тексту.

Для спрощення та покращення розуміння, окремі частини матеріалу подані у табличній формі, що має на меті спростити читачу їх розуміння.

За структурою, статті складаються із заголовку статті, головного зображення (велике, яскраве, релевантне), короткого вступу, основного тексту статті, заключних думок та висновків, а також блоку коментарів.

Окремі факти підтверджені відповідними посиланнями або ж на думку чи твердження іншого автора, або ж на інформацію, розміщену у публічному доступі та яка верифікована раніше.

2.5. Технічні і програмні засоби

Для успішної реалізації проекту «Актуальне інформування шляхом моніторингової журналістики в Telegram» застосовано мінімальний набір технічних і програмних засобів. Основний акцент зроблено на використанні літератури та інтернет-ресурсів для збору, аналізу та представлення інформації.

За допомогою платформи WordPress – вільного програмного забезпечення, яке можна використовувати для створення красивого сайту, блогу чи веб-додатку на створеному сайті «Курсом медіаграмотності: Онлайн-медіа про сучасний інформаційний простір» (<https://km.newmedia.zp.ua/>) розміщено відповідні публікації. Для оформлення публікацій використані ілюстративні матеріали із відкритих джерел.

Джерела проаналізованої та адаптованої автором інформації, яка використана у публікаціях, також розміщені у відкритому доступі, що дозволяє провести її фактчекінг.

2.6. Зв'язок із творчим доробком (портфоліо)

Проект «Актуальне інформування шляхом моніторингової журналістики в Telegram» містить три публікації, які становлять увесь мій творчий доробок за час навчання в університеті.

У своїй дипломній роботі ми зосередилися на критичних публікаціях про популярний месенджер та проаналізували причини його критики.

Творчий проєкт реалізує на практиці ідеї та висновки, отримані під час написання теоретичної частини дипломної роботи. Публікації не лише інформують читачів про можливі ризики, а й закликають до суспільного діалогу щодо необхідності регулювання та контролю контенту в Telegram.

Таким чином, творчий проєкт спрямований на дослідження та висвітлення проблем, пов'язаних з використанням Telegram в Україні.

ВИСНОВКИ

Telegram, як одна з найпопулярніших платформ для обміну інформацією, демонструє значні можливості для журналістської діяльності. Його унікальні особливості дозволяють поєднувати різні жанри, що сприяє творчому підходу до створення контенту та залученню аудиторії. Однак, варто зазначити, що Telegram також має ряд обмежень, зокрема пов'язаних з поширенням дезінформації, цензурою та безпекою даних.

У межах дослідження було визначено, що Telegram-канали дозволяють реалізовувати широкий спектр жанрів, включаючи документальні матеріали, публіцистику, аналітичні статті та художню публіцистику. Ці формати дозволяють зберігати суб'єктивність, емоційність та індивідуальний стиль автора, що є важливим для залучення та утримання аудиторії.

У рамках творчого проекту були реалізовані публікації, які не лише інформують читачів про можливі ризики використання Telegram, але й закликають до суспільного діалогу щодо необхідності регулювання та контролю контенту. Це свідчить про важливість моніторингової журналістики у сучасних умовах інформаційного суспільства.

Для успішної реалізації проекту було використано мінімальний набір технічних і програмних засобів, зокрема платформа WordPress. Це дозволило створити сайт «Курсом медіаграмотності: Онлайн-медіа про сучасний інформаційний простір», де розміщено адаптовані публікації з можливістю фактчекінгу. Таке технічне рішення сприяє підвищенню рівня медіаграмотності аудиторії та забезпечує доступність достовірної інформації.

Одним із ключових аспектів дослідження є висвітлення соціальних та етичних проблем, пов'язаних з використанням Telegram. Важливо, щоб журналісти усвідомлювали ризики поширення дезінформації та дотримувалися професійних стандартів, аби забезпечити високу якість інформаційного контенту та зберегти довіру аудиторії.

Проект «Актуальне інформування шляхом моніторингової журналістики в Telegram» показав важливість та ефективність цього підходу в сучасних умовах. Моніторинг та аналітика інформаційних потоків у месенджері сприяють не лише підвищенню обізнаності населення, але й стимулюють розвиток нових жанрів та форматів журналістики, що відповідають вимогам сучасної аудиторії.

Таким чином, дослідження підтверджує важливість інтеграції нових медіа-платформ у журналістську практику, забезпечуючи при цьому високі стандарти якості та етичності контенту.

СПИСОК ВИКОРИСТАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ

1. Бідзіля Ю. Стандарти журналістики мирного часу не працюють і не можуть працювати в умовах війни. *Media Vista*. URL: <https://mediacenter.uzhnu.edu.ua/news/59746/2024-01-05-59746> (дата звернення: 29.05.2024 р.)
2. Гарматій О. Соціальні мережі в системі державних комунікацій. *Наукові записки Української академії друкарства*. 2016. № 1(52). С. 240-247
3. Гарматій О., Онуфрив С. Соціальні мережі як джерело інформації у роботі журналіста. *Вісник Національного університету «Львівська політехніка»: журналістика*. 2021. № 2(2). С. 45-52
4. Года М. Telegram: історія створення месенджера, боти та блокування сервісу. 24 канал. 15 травня 2020 р. URL: https://techno.24tv.ua/telegram-bot-shho-tse-istoriya-stvorenniya-oglyad-na-telegram-kanali_n1343625 (дата звернення: 10.05.2024 р.)
5. Гриниченко Д. Данілов назвав головну проблему Telegram-каналів, які читають українці. *Ліга.нет*. URL: <https://news.liga.net/ua/politics/news/danilov-vymoha-do-telegram-kanaliv-vidsutnist-anonimnosti-ta-standarty-zhurnalistyky> (дата звернення: 29.05.2024 р.)
6. Деякі телеграм-канали вже заблокували, у СБУ кажуть – будуть ще. Інформаційне агентство Укрінформ. URL: <https://www.ukrinform.ua/rubric-society/3848396-deaki-telegramkanali-v-ukraini-vze-zablokuvali-u-sbu-kazut-budut-se.html> (дата звернення: 29.05.2024 р.)
7. Жугай В. Й., Кузнецова Т. В. Особливості телеграм=каналів як новітніх інструментів медіа: український контекст. *Вчені записки ТНУ імені В. І. Вернадського*. Серія: Філологія. Журналістика. 2021. Том 32(71). № 6. Ч. 3. С. 120-125
8. Користування Telegram – нова звичка українців під час війни. URL: <https://www.kantar.com/ua/inspiration/advertising-media/use-of-telegram> (дата звернення: 10.05.2024 р.)

9. Мальченко В. Соцмережі і телеграм-канали – основні джерела інформації онлайн ЗМІ. URL: <https://imi.org.ua/blogs/sotsmerezhi-i-telegram-kanaly-osnovni-dzherela-informatsiyi-dniprovsykhonlajn-zmi-i31520> (дата звернення: 10.05.2024р.)

10. Медіаспоживання українців в умовах повномасштабної війни. Опитування ОПОРИ. *Громадянська мережа ОПОРА*. URL: https://www.oporaua.org/polit_ad/mediaspozhyvannia-ukrayintsiv-v-umovakh-povnomasshtabnoyi-viini-opituvannia-opori-24068 (дата звернення: 29.05.2024 р.)

11. Медіаспоживання українців: другий рік повномасштабної війни. Опитування ОПОРИ. *Громадянська мережа ОПОРА*. URL: https://www.oporaua.org/polit_ad/mediaspozhyvannia-ukrayintsiv-drugii-rik-povnomasshtabnoyi-viini-24796 (дата звернення: 29.05.2024 р.)

12. Основні джерела інформації українців. Інформаційне агентство УНІАН. URL: <https://www.ukrinform.ua/rubric-society/3372383-osnovni-dzerela-informacii-ukrainsiv.html> (дата звернення: 29.05.2024 р.)

13. Семенова І. Топ-10 українських політичних каналів за кількістю підписників. 6 червня 2020 р. URL: <https://nv.ua/ukr/ukraine/politics/top-ukrajinskih-politichnih-telegramkanaliv-z-naybilshoyu-kilkistyuu-pidpisnikov-infografika-50092439.html> (дата звернення: 10.05.2024 р.)

14. Синчак Б. А., Коваль А. Г., Куда А. О. Вплив соціальних мереж на журналістику. *Габітус*. 2021. Вип. 25. С. 21-26

15. Рейтинг українських телеграм-каналів. TGStat. URL: <https://uk.tgstat.com/ratings/channels> (дата звернення: 29.05.2024 р.)

16. Рейтинг український телеграм-каналів. ТОП-10. Telegator. URL: <https://ua.telegator.biz/novosti/top-10-telegram-kanaliv-ukrayiny> (дата звернення: 29.05.2024 р.)

17. Телеграм замість журналістики. Як про знищення росіянами Каховського греблі повідомляв телемарафон «Єдині новини». *Детектор медіа*. URL: <https://detector.media/infospace/article/212628/2023-06-19-telegram-zamist->

[zhurnalistyky-yak-pro-znyshchennya-rosiyanamy-kakhovskoi-grebli-povidomlyav-telemarafon-iedyni-novyny/](#) (дата звернення: 29.05.2024 р.)

18. Тонкіх І. Інтернет-журналістика. Жанри в інтернеті : навчальний посібник. Запоріжжя: ЗНТУ, 2017. 130 с.

19. Українці назвали основні джерела інформації про війну: рейтинг. UA News. URL: <https://ua.news/ua/ukraine/ukrayintsi-nazvali-osnovni-dzherela-informatsiyi-pro-vijnu-rejting> (дата звернення: 29.05.2024 р.)

20. SECURITIES AND EXCHANGE COMMISSION against TELEGRAM GROUP INC. and TON ISSUER INC. UNITED STATES DISTRICT COURT SOUTHERN DISTRICT OF NEW YORK. ECF Case 19 Civ. 9439 (PKC). URL: <https://www.sec.gov/litigation/complaints/2019/comp-pr2019-212.pdf>. (дата звернення: 10.05.2024р.)

ДОДАТОК А

ІЛЮСТРАЦІЯ ДО ТВОРЧОГО ПРОЄКТУ

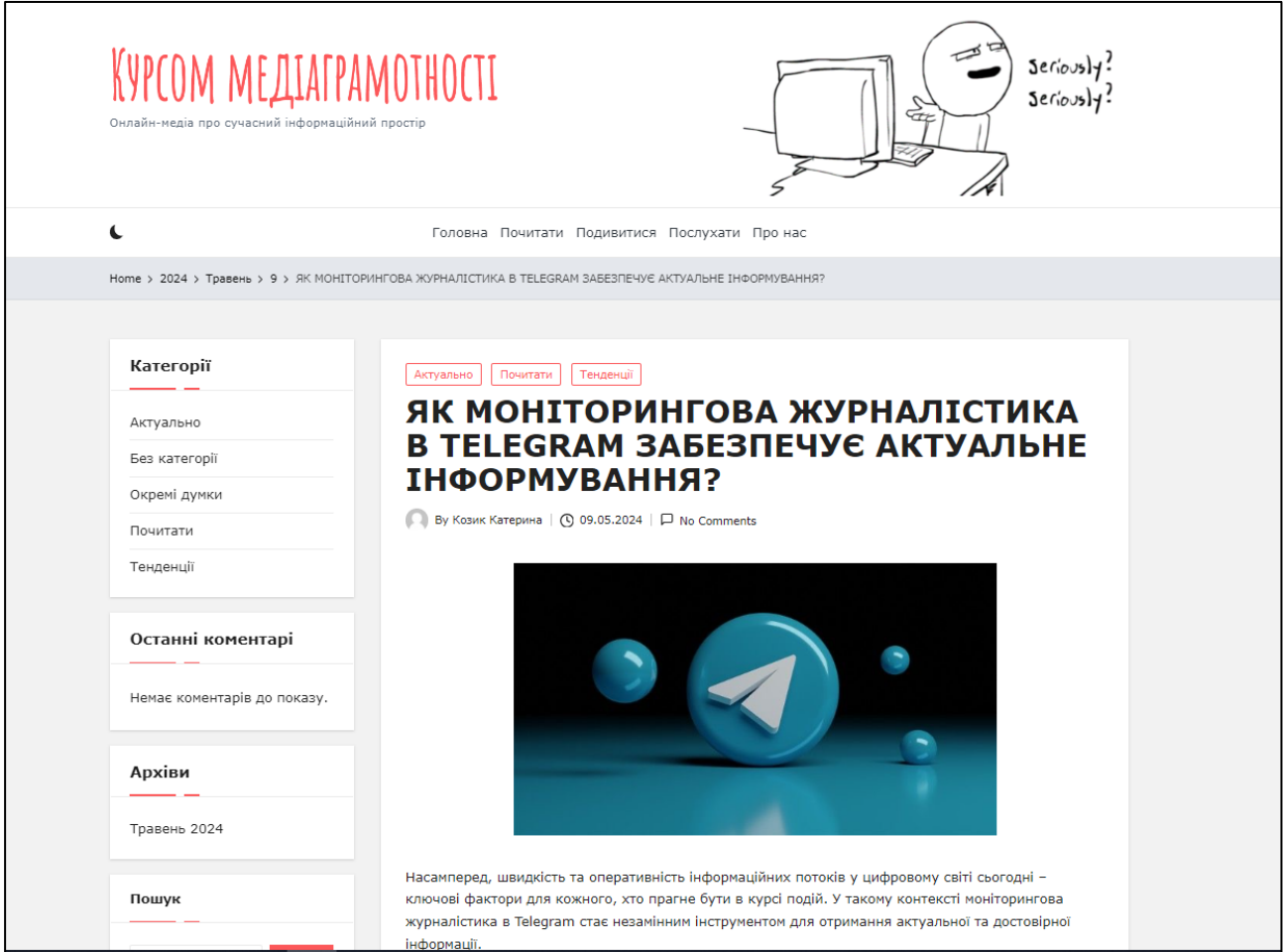

Рисунок А.1 – Головна сторінка сайту «Курсом Медіаграмотності»

ДОДАТОК Б

СПИСОК МАТЕРІАЛІВ ПОРТФОЛІО

Інтернет-публікації:

1. Моніторингова журналістика та соціальні мережі: актуальні аспекти сьогодення. Курсом медіаграмотності. Онлайн-медіа про сучасний інформаційний простір. Козик Катерина. URL:

<https://km.newmedia.zp.ua/2024/05/09/%d1%8f%d0%ba-%d0%bc%d0%be%d0%bd%d1%96%d1%82%d0%be%d1%80%d0%b8%d0%bd%d0%b3%d0%be%d0%b2%d0%b0-%d0%b6%d1%83%d1%80%d0%bd%d0%b0%d0%bb%d1%96%d1%81%d1%82%d0%b8%d0%ba%d0%b0-%d0%b2-telegram-%d0%b7/>

2. Telegram: основний канал поширення пропаганди в Україні. Курсом медіаграмотності. Онлайн-медіа про сучасний інформаційний простір. Козик Катерина. URL:

<https://km.newmedia.zp.ua/2024/05/09/telegram-%d0%be%d1%81%d0%bd%d0%be%d0%b2%d0%bd%d0%b8%d0%b9-%d0%ba%d0%b0%d0%bd%d0%b0%d0%bb-%d0%bf%d0%be%d1%88%d0%b8%d1%80%d0%b5%d0%bd%d0%bd%d1%8f-%d0%bf%d1%80%d0%be%d0%bf%d0%b0%d0%b3%d0%b0%d0%bd%d0%b4/>

3. Як моніторингова журналістика в Telegram забезпечує актуальне інформування? Курсом медіаграмотності. Онлайн-медіа про сучасний інформаційний простір. Козик Катерина. URL:

<https://km.newmedia.zp.ua/2024/05/09/%d0%bc%d0%be%d0%bd%d1%96%d1%82%d0%be%d1%80%d0%b8%d0%bd%d0%b3%d0%be%d0%b2%d0%b0-%d0%b6%d1%83%d1%80%d0%bd%d0%b0%d0%bb%d1%96%d1%81%d1%82%d0%b8%d0%ba%d0%b0-%d1%82%d0%b0-%d1%81%d0%be%d1%86%d1%96%d0%b0/>

Декларація
академічної доброчесності
здобувача ступеня вищої освіти ЗНУ

Я, Козик Катерина Олександрівна, студентка 5 курсу, заочної форми навчання, факультету журналістики, спеціальність «Журналістика», адреса електронної пошти ekaterinakozyk24@gmail.com, - підтверджую, що написана мною кваліфікаційна робота на тему «Актуальне інформування шляхом моніторингової журналістики в Telegram» відповідає вимогам академічної доброчесності та не містить порушень, що визначені у ст. 42 Закону України «Про освіту», зі змістом яких ознайомлений/ознайомлена;

- заявляю, що надана мною для перевірки електронна версія роботи є ідентичною її друкованій версії;

- згоден/згодна на перевірку моєї роботи на відповідність критеріям академічної доброчесності у будь-який спосіб, у тому числі за допомогою інтернет-системи, а також на архівування моєї роботи в базі даних цієї системи.

Дата __28 травня 2024 р. Підпис_ (студент) Козик К. О.

Дата _____ Підпис _____ (керівник проєкту) Чабаненко М. В.

ABSTRACT

Topic Title: «Current Information through Monitoring Journalism in Telegram».

Main Body Volume: 20 pages.

Number of Sources Used: 20.

Objective of the Study: To create a series of internet publications for an online media outlet with a media-critical focus.

To achieve the research objective, we carried out the following tasks:

1. To review and synthesize scientific opinions regarding the role of the Telegram messenger in the modern information space.
2. To study typical techniques of using Telegram channels in monitoring journalism.
3. To create a series of popular science internet publications dedicated to analyzing the features of mass information dissemination through the Telegram messenger.

Object of the Study: Monitoring journalism in Telegram.

Subject of the Study: Features of information dissemination through monitoring journalism in Telegram.

Formal and Content Characteristics of the Project: The creative project for our qualification work consists of a selection of publications on the online media site «Course on Media Literacy», focusing on the criticism of information dissemination by Telegram channels, particularly their spread of hostile propaganda.

Keywords: Monitoring journalism, social networks, Telegram.